

Belgische medailles 1853-1856-1880

Leopold Verbist

In de 19de eeuw werden, ter gelegenheid van drie nationale jubelfeesten, medailles geslagen met muntkarakteristieken, die te koop werden aangeboden aan het grote publiek aan de nominale waarde of met een lichte verhoging aan de loketten van de Munt te Brussel en de Nationale Bank en haar agentschappen. Alhoewel ze geen wettelijke koers hadden circuleerden er vele als normale speciën. De sporen van omloop en sleet bewijzen dat.

*Module van 100 F goud en van 10 ct koper,
huwelijk van Leopold en Maria-Hendrika als hertogen van Brabant in 1853*

Leopold I huwelijkte zijn zoon uit in 1853 aan de Oostenrijkse aartshertogin Maria-Hendrika (Marie-Henriëtte in het Frans); hij was 18, zij 17. Maria-Hendrika was de kleindochter van keizer Leopold II van het Heilige Roomse Rijk. Ze huwden op 10 augustus te Schönbrunn “met de handschoen” en te Brussel op 22 augustus. Het werd geen gelukkige verbintenis.

De voorzijde toont Leopold I en de keerzijde de samengevoegde beelden van de jonggehuwden, toen nog met de titels van hertogen van Brabant. Leopold werd immers maar koning in 1865 als Leopold II. De medaille werd gegraveerd door Leopold Wiener. Het bericht in het Staatsblad, dat de verkoop van de medailles regelt, maakt geen gewag van de gouden exemplaren met het gewicht van een 100 F, waarvan er nochtans 482 geslagen werden. Er bestaan ook gouden en zilveren naslagen te herkennen aan het ontbrekende streepje tussen 21 en 22, maar deze zijn zeer zeldzaam.

*Module van 40 F Frans goud en van 5 ct Nederlands koper,
25ste verjaardag van de inhuldiging van Leopold I in 1856*

Destijds waren de Belgen er zich van bewust dat het bestaan van België voor een groot deel te danken was aan de kunde en persoonlijkheid van Leopold I. Daarom werd het plan opgevat de koning ter gelegenheid van zijn 25-jarig regeringsjubileum op grootse wijze te vieren. Op 21 juli 1856 was Brussel onherkenbaar geworden: op alle kruispunten stonden enorme triomfbogen, de gevels waren versierd en bevlagd en op de Grote Markt stond een zeer grote fontein met drie bekkens. Het Koninklijk Plein werd gedomineerd door twee enorme triomfbogen. Op het St.-Jozefsplein was de 30 meter hoge koninklijke tribune opgericht met rode fluwelen draperieën. De koning werd in stoet te Laken afgehaald en door burgemeester

Charles de Brouckère begroet op dezelfde plaats waar hij 25 jaar vroeger de stadssleutels had ontvangen. Op de trappen van Sint-Jakob ten Caudenberg werd hij opgewacht door de overlevende leden van het Congres. Op het Sint-Jozefsplein werd een plechtig Te-Deum opgedragen. 's Avonds volgde een banket met duizenden deelnemers.

De medaille, gegraveerd door Jouvenel, toont een allegorie van de stad Brussel, getooid met een kroon, een scepter in de linkerhand en een palmtak in de rechter. Links staat een buste van Leopold I op een sokkel met inschrift L. De medailles hebben de afmetingen, gewicht en gehalte van 2 F voor de zilveren en van 5 ct voor de koperen. Ze waren verkrijgbaar voor 2 F en 5 ct respectievelijk, dus zonder supplement. Er werd met geen woord gerept over een gouden versie met het gewicht van een 40 F, waarvan er nochtans 449 gelagen werden uitsluitend met Franse tekst, waarschijnlijk bedoeld als geschenk voor hooggeplaatsten. De gouden versie heeft een stempelbreuk die loopt van de palmtak tot in de voet van de allegorie. Die stempelbreuk komt ook voor op sommigen zilveren exemplaren. Er bestaan ook gouden naslagen die geen stempelbreuk hebben, maar volgens sommigen zijn deze vals.

Men leest dikwijls dat op de Nederlandstalige versie een taalfout staat: INHULDING in plaats van INHULDIGING. Dat is echter een overdrijving: er bestond destijds nog geen officiële Nederlandse spelling en als er geen regels zijn kan men er ook niet tegen zondigen. De eerste officiële Nederlandse spelling in België werd slechts ingevoerd in 1864.

Module van 5 F zilver, viering 50 jaar België in 1880

In België was de aanmunting van de zilveren 5 frank al volledig stilgevallen in 1876 omdat er teveel van deze munten in omloop waren tengevolge van de lage prijs van zilver sinds de ontdekking van zilvermijnen in Nevada en doordat iedereen deze munten kon laten slaan door zilver te leveren. Daarom werden er in 1880, ter gelegenheid van 50 jaar België, slechts herdenkingsmunten van 1 en 2 frank geslagen alsook een medaille met de karakteristieken van een 5 frank maar zonder de waarde aanduiding. Deze medaille toont op de voorzijde de portretten van Leopold I en II, gegraveerd door Leopold Wiener, en op de keerzijde een allegorie van België die een tablet met de Belgische grondwet vasthoudt en steunend op de Belgische Leeuw, gegraveerd door zijn broer Charles Wiener naar een ontwerp van E. Devaux. Links staat de Congresskolom voor de zon en rechts het Justitiepaleis te Brussel.

De viering van 50 jaar België ging gepaard met een nationale tentoonstelling (met de allure van een wereldtentoonstelling), geopend op 16 juni, in het Jubelpark te Brussel. De paleizen die er vandaag nog staan getuigen daarvan. Deze medaille werd op de tentoonstelling zelf geslagen en werd verkocht aan 5,5 F voor een zilveren en 25 ct voor een koperen of bronzen exemplaar. De toenmalige minister van Financiën verklaarde voor de Kamers dat deze medailles geen muntwaarde hadden. Officieel kreeg Leopold II een uniek gouden exemplaar aangeboden, maar achteraf bleek dat er meer exemplaren geslagen waren voor een aantal hooggeplaatsten. Er bestaan ook valse gouden en zilveren exemplaren van zeer goed kwaliteit, moeilijk te herkennen.